

כבר נאמרו ונשנו פעמים רבות דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שנוסף ע"ז שכבר "כלו כל הקיצין"¹, עשו בניי תשובה, וסיימו הכל, כולל גם "צחצוח הכפתורים", ואין מהצורך אלא שהקב"ה יפתח את עיני בניי ואז יראו שכבר הגיעה הגאולה האמיתית והשלימה, ויושבים כבר לפני שולחן הערוך, בסעודת הלוייתן שור הבר' וכו' וכו'.

מזה מובן...כי בדורנו זה ובזמננו זה, לאחר ששכר סיימו הכל (כנ"ל), ישנה ההבטחה גמורה בתורה, שבטח יהי' "תזכור יום צאתך מארץ מצרים) כל ימי חיך...להביא לימות המשיח"²,

ובפשטות - שאין זקוקים להפסק ח"ו בין "כל ימי חיך" ל"ימות המשיח" (כמו שהי' אצל בניי בכל הדורות שלפני דורנו זה), אלא, "כל ימי חיך" דכל אחד מבניי, חייו הגשמיים כנשמה בגוף, כוללים בפשטות (גם) "ימות המשיח" בלי הפסק מכיון שהגאולה באה תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו כשזהו במצב דלילה, "הבאים מצרימה"), כך שהרגע האחרון דהגלות והנקודה האחרונה דהגלות נעשים רגע ראשון ונקודה ראשונה דגאולה,

ומימי חיך" בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (גם אם הוא בן שבעים שנה ומעלה וכו"ב), עובר כא"א מיד - בתכלית השלימות, "ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין"³, בהמשך ד"כל ימי חיך" בימות המשיח, וחיים נצחיים שיהיו אז.

ובנוגע לפועל הכוונה, שהעבודה דבניי עתה צריכה להיות "להביא לימות המשיח", לגלות כבר תיכף ומיד בפועל איך שהמצב ד"הבאים מצרימה" בגלות הוא באמת מצב ד"גאולת ישראל", עי"ז שמתכוונים בעצמם ומכינים אחרים למצב ד"ימות המשיח".

כולל ובמיוחד - בקשר עם יום ההילולא דהרמב"ם - עי' שמחזקים ומוסיפים בלימוד ספר משנה תורה להרמב"ם...ובפרט - בספר הרמב"ם עצמו - הלכות מלך המשיח⁴, בשני הפרקים האחרונים דהלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

ובנוסף ללימודו הוא בזה, להשפיע גם על עוד מבניי מסביבתו, אנשים נשים וטף, באופן ד"העמידו תלמידים הרבה"⁵, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, שע"י עצם ההחלטה בדבר יקבלו תיכף ומיד את השכר, הקיום בפועל של דברי הרמב"ם בסיום ספרו⁶, שלאחרי שישנו כבר ה"מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו...ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמות ה'" - שהוא זה ש"בחזקת שהוא משיח" - הנה מיד ייעשה "משיח בודאי", עי"ז שיעשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל...ויתקן את כל העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו".

ספרי' - אוצר החסידים - לויבאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מלויבאוויטש

שמות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כא

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ותשע לבריאה
שנת הקהל

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

שמות *

נחתין ראובן ושמעון סלקיון⁴, אין דעם המשך פון „כל ימי חיין“ בימות המשיח, און חיים נצחיים וואָס וועט דעמולט זיין.

ובנוגע לפועל מיינט עס, אַז די עבודה פון אידן איצטער דאַרף זיין „להביא לימות המשיח“, צו שוין גלייך מגלה זיין בפועל ווי דער מצב פון „הבאים מצרימה“ אין גלות איז באמת אַ מצב פון „גאולת ישראל“, דורך דעם וואָס מ'גרייט זיך אַליין און מ'גרייט צו אַנדערע צו דעם מצב פון „ימות המשיח“.

כולל ובמיוחד – בקשר מיט דעם יום ההילולא פון דעם רמב"ם – דורך מחזק זיין און מוסיף זיין אין לימוד ספר משנה תורה להרמב"ם . . ובפרט – אין ספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח⁵, אין די לעצטע צוויי פרקים פון הלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

און נוסף צו דעם אייגענעם לימוד בזה, זאָל מען זען אויך משפיע זיין אויף אַנדערע אידן אַרום זיך, אנשים נשים וטף, באופן פון „והעמידו תלמידים הרבה“, ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, אַז דורך דער עצם החלטה בדבר זאָל מען תיכף ומיד באַקומען דעם שכר, דער קיום בפועל פון דברי הרמב"ם בסיום ספרו⁶, אַז לאחרי וואָס מ'האַט שוין דעם „מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו . . ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה'“ – וואָס ער איז „בחזקת שהוא משיח“ – זאָל ער שוין גלייך ווערן „משיח בודאי“, דורך דעם וואָס „עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל . . ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו“.

(משיחות ש"פ שמות, כ"א טבת תשנ"ב)

- (4) ויקר פל"ב, ה. וש"נ.
- (5) כ"ה הכותרת בדפוס ויניצאה רפד. שי.
- (6) אבות פ"א מ"א.
- (7) הל' מלכים ספ"א.

שהוא חכם ומתנהג כראוי, משום שיש לו מדות טובות, או משום שהבן זהיר ביותר בכיבוד אב. אהבה כזאת היא אהבה הנובעת מסיבה והגיון.

אבל אהבת האב לבנו הקטן, היא אהבה עצמונית. כי הבן הקטן איננו מושלם בשכל או במדות. ויותר מכך – גם כאשר הילד מציית לאביו ומכבדו, אין זאת עקב מעלת הבן, אלא זהו ענין עצמותי בבן, כי הוא חש שזהו אביו. ולכן אהבת האב לבנו איננה משום ההגיון ומשום מעלת בנו, אלא זוהי אהבה עצמונית משום שהוא בנו, שהוא הבן הם עצם אחד⁷, ומשום כך הוא אוהבו.

אצל בן גדול, למרות שגם הוא עצם אחד עם אביו, הרי משום שקיימת גם אהבה הנובעת מטעמים הגיוניים, היא מכסה על האהבה העצמותית הקיימת ביניהם.

ואילו בן קטן, שאין כלפיו אהבה הנובעת מסיבה הגיונית, הרי אהבה עצמותית היא גלויה, ולכן האב „אוהב את הקטן יותר מכולן“.

ג. שני סוגי אהבת הקדוש־ברוך־הוא לישראל

כשם שהאהבה בין האב לבן כאן למטה, כך היא כביכול גם למעלה בין הקדוש־ברוך־הוא – „אבינו שבשמים“ – לבין ישראל – „בנים למקום“,

ואדרבה: האהבה העצמותית של ההורים לילדיהם נובעת מהאהבה העצמותית של הקדוש־ברוך־הוא לישראל⁸, ולכן מובא משל

- (7) ראה בארוכה ס' הערכים חב"ד ערך אהבה ע' רמג ואילך. וש"נ.
- (8) ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ז ע' 8 והערה 33 שם (סה"מ מלוקט ח"ד ע' עא). ולהעיר מד"ה כי נער ישראל שם.

א. „בני בכורי ישראל“

בפעם הראשונה שבה נקראים ישראל בתורה „בנים“ למקום – וזאת בפרשתנו¹ – נאמר בפסוק „בני בכורי ישראל“. „בכורי“ „לשון גדולה“².

אך בכמה מאמרי חז"ל³ כורכים את מעלתם של ישראל כ„בנים“ עם ענין הקטנות, שישראל הם כבן קטן. – „נער ישראל ואוהבהו“⁴, ומביאים על כך משל למלך „שהיו לו בנים הרבה והיה אוהב את הקטן יותר מכולן“⁵.

יש להבין:

כיון שהאהבה לבן קטן היא „יותר מכולן“, הרי, המעלה של „בן“ קיימה יותר בגלוי אצל קטן מאשר אצל גדול, ומדוע מדגיש הפסוק בדברו של מעלת ישראל כבנים „בני בכורי ישראל – לשון גדולה“?

ב. האהבה לבן קטן – יותר מכולן

כדי להבין זאת יש להקדים ולבאר מדוע האהבה לבן קטן היא „יותר מכולן“:

בן גדול, שכבר התפתח בשכל ובמדות וכדומה, הרי אהבת האב אליו איננה תמיד מעצם היותו בנו. האב יכול לאהבו גם משום

(*) וסיום מס' ברכות (סעיף ו ואילך).

(1) ד, כב.

(2) רש"י עה"פ (לפי פשוטו“).

(3) ראה אגדת בראשית פ"ה, א. דב"ר פ"ה, ז. וראה לקו"א ואו"ת להה"מ בתהלתם. ובכ"מ בספריו.

(4) הושע יא, א. וראה בארוכה אוה"ת בשלח ע' שפ ואילך. ד"ה כי נער ישראל תרס"ו. ספר המאמרים תרע"ח ע' קנט ואילך.

(5) דב"ר שם.

(6) בד"ה כי נער ישראל שם (ע' תקנ"ג). ובהוצאת תנש"א ע' תקע"ו) מבאר שהאהבה לקטן היא אהבה עצמית. ע"ש. אבל הביאור שם הוא לענין אהבת הקטן סתם (גם לקטן שאינו בנו). והמבואר בפנים הוא – שגם האהבה עצמית דאב ובן היא יותר (בגילוי) בבן קטן מבין גדול.

דוקא כאשר היהודי חש עצמו כקטן, ובלי להתחשב במעלותיו הרבות הוא „קטן“ בעיני עצמו¹³, כתינוק קטן שאין לו שום מעלות גלויות, וממילא העבודה איננה מצד טעם ודעת, אלא מתוך קבלת עול

– בדיוק כקטן כפשוטו, שאחת מתכונותיו היא, שהוא בעל קבלת עול בטבעו, הוא מציית להוריו אף כאשר אין הוא מבין את הענין בשכלו –

הרי זה מעורר את גילוי האהבה העצמותית של הקדוש-ברוך-הוא לישראל.

ד. גדילת האדם – תוספת בגילוי האהבה

אך עדיין דרוש הסבר:

לפי האמור לעיל יוצא, שכאשר נשארים בעבודה רוחנית בדרגת „קטנות“, מביאים לידי גילוי אהבה עצמותית. ואילו עבודתם של ישראל בתורה ומצוות באופן המבטא את מעלותיהם הגלויות של ישראל בשכל ובמדות, וממילא גם מעוררת את אהבת הקדוש-ברוך-הוא שמצד הטעם, הרי נגרם כיסוי של האהבה העצמית!

נכון אמנם, שכאשר נמצאים בדרגה של התבטלות וקטנות, אין המעלות הגלויות של ישראל מסתירות את האהבה העצמותית כדלעיל – אך זו אינה תוצאה ישירה של עבודת הביטול, שהתבטלות גורמת לאהבה עצמית. אלא שכאשר אין מסתכלים על המעלות הגלויות, יכולה האהבה העצמותית הקיימת מלכתחילה להתגלות, כי ההתבטלות מעלימה את המעלות הגלויות.

אך מכך שהקדוש-ברוך-הוא קבע שיגדלו מקטנות לגדלות, ותכונת הגדלות היא התפתחות האדם בשכל ובמדות וכו', הרי בוודאי אין הכוונה שהאהבה העצמותית

זה בתורת אמת לענין אהבת הקדוש-ברוך-הוא לישראל,

וכך באהבת הקדוש-ברוך-הוא לישראל יש שני אופנים ודרגות:

כאשר ישראל עובדים את ה', ונראית בגלוי מעלתם ביחס לכל האומות, אזי אהבת הקדוש-ברוך-הוא לישראל היא גם אהבה שמצד הטעם⁹ – בדומה לאהבה של האב לבנו הגדול. ולכן מוצאים שהמדרש^{9*} מקשר את הפסוק „בני בכורי ישראל“ למעשיהם הטובים של ישראל – „שבכרו מעשים טובים בפני הקדוש-ברוך-הוא על הר סיני“, כי „בכורי“, לשון גדולה, מצביעה על מעלתם הגלויה של ישראל.

אך ישנה גם האהבה העצמותית של הקדוש-ברוך-הוא לישראל, אשר הם „חלק אלוהה ממעל ממש“¹⁰ (חלק מן העצם¹¹) – בדומה לאהבה של האב לבנו הקטן משום שהבן הוא בנו – שאהבה זו אינו תלויה בעבודתם של ישראל.

כנאמר במדרש¹², „כשם שבנו של אדם כשהוא תינוק קטן אם יחטא אין אביו מסלק עליו מפני שהוא קטן .. כך ישראל אפילו חוטאין בשגגה מעלה עליהם שהן כתינוק קטן“.

ואהבה זו מתגלה כאשר ישראל נוהגים בעבודת ה' כבן קטן:

כאשר האדם חש שהוא בעל מעלה – שיש לו הבנה באלקות, אהבת ה' ויראת ה' וכו' – והרגשה זו גלויה אצלו, הרי גם אהבת הקדוש-ברוך-הוא אליו היא אהבה הנובעת מטעם, אשר מסתירה את האהבה העצמית.

נח.

מ'האט שוין גערעדט מערערע מאָל דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז נוסף אויף דעם וואָס ס'איז שוין „כלו כל הקיצין“, האָבן אידן שוין תשובה געטאָן, און מ'האט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך – „צופוצן די קנעפלער“, און מ'דאַרף נאָר האָבן אַז דער אויבערשטער זאָל אויפגעפּענען די אויגן פון אידן זיי זאָלן זען ווי ס'איז שוין דאָ די גאולה האמיתית והשלימה, און מ'זיצט שוין באַ דעם שולחן ערוך, בסעודת לויתן ושור הברי וכו' וכו'.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחר וואָס מ'האט שוין אַלץ פאַרענדיקט (כנ"ל), האָט מען די הבטחה גמורה אין תורה, אַז עס וועט זיכער זיין „(תזכור את יום צאתך מארץ מצרים) כל ימי חיך . . להביא לימות המשיח“³,

ובפשטות – אַז מ'דאַרף ניט אַנקומען צו אַ הפסק ח"ו צווישן „כל ימי חיך“ און „ימות המשיח“ (ווי דאָס איז געווען באַ אידן בכל הדורות שלפני דורנו זה), נאָר „כל ימי חיך“ פון יעדער איד, זיינע חיים גשמיים אַלס נשמה בגוף, זיינען כולל בפשטות (אויך) „ימות המשיח“ בלי הפסק, וואָרום די גאולה קומט תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אויב דאָס איז אַ מצב פון לילה, „הבאים מצרימה“), אַזוי אַז דער רגע האחרון פון גלות און די נקודה אחרונה פון גלות ווערט דער רגע ראשון און נקודה ראשונה פון גאולה,

און פון „ימי חיך“ בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אויב ער איז שוין עלטער פון שבעים שנה וכיו"ב), גייט יעדער איד גלייך איבער – בתכלית השלימות, „ראובן ושמעון

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) ראה ב"ב עד, ב ואילך. פסחים קיט, ב. ועוד.

(3) ברכות יב, ב.

(9) ויש בוו – המעלה, שעי"פ הטבע שהטביע הקב"ה באדם רוצה בקב שלו יותר מט' קבין של חברו (ב"מ לח, א).
 (9*) מדרש משלי פ"ו, א. וראה שמו"ד פט"ז, כו.
 (10) תניא רפ"ב.
 (11) ראה בארוכה ד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט (בסח"מ קונט' ח"א) פ"ד ואילך.
 (12) אגדת בראשית שם.

(13) כפירוש המהר"ו לדב"ר שם. וראה כלי יקר ויחי (מח, טז). שיחת עשרה בטבת תשמ"ב. ולהעיר מחולין פט, א.

תוסתר, ולכן מובן, שעבודת ה' הנובעת מתכונת הגדלות עצמה מביאה, כאשר היא לפי רצון ה', לתוספת וגידול גם בגילוי האהבה העצמותית.

ה. עבודת היהודי בשכל ובמדות היא מתוך קבלת עול

ההסבר לכך הוא:

עבודתו של היהודי בשכל ובמדות איננה ח"ו ההיפך מהתבטלותו כלפי הקדוש-ברוך-הוא, כי אם להיפך: זוהי תוצאה והמשך לכך. עצם העובדה שיהודי צריך לעמול ששכלו שלו יבין את חכמתו יתברך (התורה), ושבמדותיו שלו תהיה חיות ועריבות בתורה ובמצוות, נובעת משום שזהו רצון העליון¹⁴ והוא מתבטל לרצון ה' בכל.

וכדוגמת המוסבר¹⁵ לגבי הסיווג של המצוות למשפטים, עדות וחוקים, שזוהי חלוקה של תורה, שאפילו אם נאמר¹⁶ שאין הן נחלקות רק בטעמיהן, כח אם גם באופן קיומן^{16*}: „עדות” צריך לקיים כמצוות המעידות על ענינים מסויימים, ו„משפטים” יש לקיים גם מפני שההגיון מחייב – הרי עצם הדבר שמצוות שכליות מקיימות גם משום טעמן, צריך להיות מתוך קבלת עול. כלומר, משום שהקדוש-ברוך-הוא גור שקיום מצוות אלו יהיה גם משום הטעם ההגיוני שבהן.

14) להעיר מתניא פ"ח (ג, ס"ב ואילך) לענין דביקות בה' וכונת המצוות.

15) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 134 ואילך. ועוד.

16) כי קיום כל המצוות צ"ל מפני שהן „מצוות” ציווי ורצון ה' (סה"מ תרפ"ו ד"ה זה היום (ע' ג). ד"ה הו' לי בעורי תרפ"ו (בסה"מ קונט' ח"א) פ"ג, ובכ"מ).

וגם המבארים שאין מברכים על מצות שכליות הרי פירשו סברתם שאין לומר עליהן „אשר כו' וציונו” כיון שאף אס לא נצטוונו השכל גזור עליהן לעשותן (ראה אנצק' תלמודית ח"ד ע' תקכה וש"ו).

16*) ראה שמנה פרקים להרמב"ם פ"ו דמ"ש חו"ל (תו"כ קדושים כ, כו) שאדם צ"ל „אפשי ומה אעשה אבי שבשמים גזור עלי” הוא דוקא במצות שמעיות (חוקים), ולא במצות שכליות. כי הרעות שהן רק גם מצד השכל צריך לומר ע"ז „אי אפשי”, וראה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 265.

יוצא, שהמעלות הרוחניות של היהודי (בשכלו ובמידותיו) אינן מעלימות ומחלישות את קטנותו והתבטלותו וקבלת העול שבו, כי אם להיפך: כאשר יהודי משתמש גם בשכלו ובמידותיו לעבודת ה' משום שכך ציוה הקדוש-ברוך-הוא, הרי הוא מוכיח בכך, שקבלת עול „גדלה” אצלו – היא לא נותרה כענין הנפרד מהתבטלותו, אלא היא חדרה אל כל כולו, עם כל כוחותיו.

ולכן, לא זו בלבד שמעלותיו אינן מכסות את האהבה העצמותית, אלא להיפך: הן „מגדילות” את גילוי האהבה העצמותית, כך שהיא תחדור אל האדם כולו.

1. מעלת תלמיד חכם בהיותו חזור ביראת ה'

ענין זה, שעבודתו של היהודי בשכל ובמדות צריכה להיות תוצאה של קבלת עול, רמוז גם בכך שסיומה של המסכת הראשונה בגמרא – מסכת ברכות – עוסק במעלותיהם של תלמידי חכמים: „תלמידי חכמים אין להם מנוחה... ילכו מחיל אל חיל”¹⁷. .. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר¹⁸ וכל בניך למודי ה'...”.

המסכת הראשונה של הגמרא מצביעה על ראשית העבודה הרוחנית, שזוהי קבלת עול¹⁹. וכנאמר בדברי הראשונים²⁰, שתחילת הגמרא היא במסכת ברכות, משום „ראשית חכמה יראת ה'”²¹, ומסכת זו עוסקת בקריאת שמע שהיא „יחודו של הקדוש-ברוך-הוא ולקבל עליו מלכות שמים ועול תורה והמצוות...”.

אך סיום המסכת, והרי „הכל הולך אחר

17) תהלים פד, ת.

18) ישע"י נד, יג.

19) תניא רפמ"א.

20) פסקי ריא"ז לברכות בתחלתם (הועתק גם בהגהה בהקדמת פת"מ להרמב"ם). וראה גם מאירי בפתיחתו (קרוב לסופה) ובריש מס' ברכות.

21) תהלים קיא, י.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בני ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר בכל יום באופן דחדש ממש „פקד פקדתי אתכם”, ומשיח צדקנו „עומד אחר כתלנו”, והנה זה בא"ס, ויש להתכונן לקבל את פניו ע"י ההוספה בקיום התומ"צ, כפס"ד הרמב"ם (בעל יום ההילולא דכ"ף טבת, מוצש"ק זה) שע"י „מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה”.

(משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת תנש"א)

9) שה"ש ב, ט.

10) שם ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

11) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

לעילוי נשמת

ר' שמעון הכהן ב"ר משה הכהן ע"ה דואק נפטר ביום כ"ו טבת ה'תשמ"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בניו

ר' משה הכהן, ר' רחמים הכהן, ר' מרדכי הכהן ומשפחתם שיחיו דואק

לעילוי נשמת

הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד ב"ר יהודא לייב הלוי ע"ה שגלוב

שנאסר לרגלי מסירות נפשו בעד החזקת היהדות ביום ד' תשרי ה'תרח"צ ונרצח במאסרו ביום כ"ה טבת ה'תרח"צ

והוגתו הרבנית בעלת מסירת נפש וכו' מרת מאריאשא בת הרה"ח וכו' ר' בן-ציון ע"ה שגלוב (נארעליק) נלב"ע בשיבה טובה ביום כ"ף טבת ה'תשס"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י נכדס

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי והוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

לעילוי נשמת

מרת פערל ב"ר נפתלי ע"ה פליישמן

נפטרה ביום י"ב טבת ה'תשס"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בנה

הו"ח ר' בצלאל שיח"י פליישמן

הוספה

בשורת הגאולה

יב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין", וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים"², ועומדים מוכנים ((עמדו הכן כולכם)) לקבל פני משיח צדקנו.

* * *

גם לאחרי קושי ואריכות הגלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של "בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן ד"הבאים מצרימה"⁴, "כאילו אותו יום נכנסו למצרים"⁵, ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו "פקד פקדתי אתכם" בגאולה האמיתית והשלימה, ובפרט כששומעים ממש רבינו שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכו"כ לאחרי שישנה גם השלימות דארבעים שנה, "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ועומדים בשנת הנ"א (ה'תשנ"א), ר"ת (הי' תהא שנת) נפלאות אראנו.

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) שיחת שמחת תרפ"ט.

(3) ראה, "היום יום" ט"ז טבת. ובכ"מ.

(4) שמות א, א.

(5) שמ"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.

(6) שמות ג, טז.

(7) ראה ב"ר פניו, ז: "אין דור שאין בו כמשה". וראה זחי"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט

(קיב, רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.

(8) תבוא כט, ג.

לקוטי

שמות

שיחות

ביתר עמוקות ניתן לומר, שהמילים, וכל בניך למודי ה' מהוות גם הסבר למדרש, אל תקרי בניך אלא בוניך":

ידוע²⁷, שאכן הלימוד של "אל תקרי .. אלא .." אינו שולל את המשמעות הרגילה של "תקרי", אלא מהוות תוספת לו. כך בענייננו, גם לאחר הלימוד "אל תקרי בניך אלא בוניך" נשארת גם המשמעות של "בניך" כפשוטה.

משמעות הדברים בעבודת האדם היא: תלמידי חכמים הם "בוניך" – "מרבית שלום בעולם", רק כאשר הם לומדים באופן של "בן" – "בניך", והרי מעלת הבן היא בעיקר של בן קטן, כאשר הלימוד הוא מתוך קטנות²⁸ והתבטלות²⁹.

מהו הקשר בין התבטלות לבין לימוד? הם נגודים זה לזה! לכן מקדים הפסוק ואומר "וכל בניך למודי ה'".

הענין של "למודי ה'" אינו מעלה של ישראל כשלעצמה אלא היא באה עם "בניך". בהיותו "בנו" של הקדוש-ברוך-הוא – כאשר עצם היהודי מאוחד עם אלקות – נגרם ממילא שכל עניני האדם מאוחדים עם אלקות – שכלו הוא לצורך "למודי ה'", למען לימוד תורה, מדותיו הן אהבת ה' ויראת ה' וכדומה – וממילא "וכל בניך למודי ה'": עצם היותם "בניך מביאה אותם לידי "למודי ה'".

ולפיכך, גם כאשר עוסקים בלימוד התורה – שאז קיים בגלוי גם הענין של "בוניך", ולא

החיתום²², עוסק דווקא במעלתם של תלמידי חכמים, לימוד התורה וההבנה. ויותר מכך: מעלתם היא בכך ש"אין להם מנוחה .. ילכו מחיל אל חיל", שזהו היפך מקבלת עול, אשר בה אין צריכים לחול שינויים²³.

הרמז בכך הוא, שהסיום והשלימות של ה"מסכת" – העבודה הרוחנית – של קבלת עול הוא דוקא כאשר היא חודרת גם לשכל האדם, ואף לשכל כפי שהוא בשלימותו, הבנת התורה. כאשר כל עניניו כתלמידי חכם הם חלק ממסכת ברכות, חזורים ברכות ה', כביטוי של קבלת עול עצמו.

ז. "בניך" – לימוד התורה

מתוך התבטלות

איחוד זה בין קבלת עול – המבטא את המעלה העצמית של היהודי כבנו של הקדוש-ברוך-הוא, כדלעיל בסעיף ג' – עם המעלות הגלויות (שכל ומדות וכדומה), נרמז גם במאמר שבסיום המסכת עצמו – "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך":

פסוק זה כולל שני ענינים: (א) "וכל בניך למודי ה' – משמעות המילה "בניך" כאן היא כפשוטה²⁴. (ב) "ורב שלום בניך" – על המילה "בניך" כאן אומרת הגמרא "אל תקרי בניך אלא בוניך", תלמידי חכמים הבונים את העולם הם "מרבית שלום בעולם".

הסיבה בפשטות, לכך שהגמרא מצטטת את תחילת הפסוק היא רק כדי להוכיח (א) שהפסוק מדבר אודות "לימודי ה'" – תלמידי חכמים²⁵, (ב) את המילה "בניך" בפעם השניה דורשים "אל תקרי בניך אלא בוניך, משום שכבר נאמר לפני כן "בניך"²⁶.

(22) ברכות יב, א.

(23) תו"א ויקהל פט, ד. ולהעיר מתו"א (מד, א) – שענין ההודאה הוא בחי' דומם.

(24) שהרי הלימוד הוא מ"בניך" הב', כדלקמן.

(25) ראה רד"ק ומצודות עה"פ.

(26) וא"כ הול"ל "ורב שלומם" (ש"ה חלק תושבע"פ תג, ב. עץ יוסף לע"י ברכות שם).

(27) ראה ס' הליכות אלי ס"ג. ועיין מו"נ ח"ג פמ"ג. שו"ת הרדב"ז ח"ג תשובה אלף סח (תרמ"ג). אנצקלופדיא תלמודית ח"ב מע' אל תקרי.

(28) ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 42 ואילך. וע"ש, ש"ל שזהו הטעם אשר: (א) לימוד התורה ישנו (ומה"ת) גם בקטן. (ב) הציווי על לימוד התורה לגדולים נכלל בהציווי "ושננתם לבניך". וראה שם (סעיף ז) הפירוש במאמר המשנה (אבות פ"ד מ"כ) "הלומד (תורה) ילד כו".

(29) ובוהו יובן מה שמביא (בברכות שם) ראי' מהכתוב (תהלים קיט, קסה). "שלום רב לאוהבי תורתך" – שהו"ע התורה שבאה ע"י הקדמת עבודת התפלה, שע"י מרגיש את נותן התורה, האלקות שבתורה (סד"ה שלום רב תש"ד. נת' בלקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 339 ואילך).

לכן קיימות התכונות של „למודי“ גם אצל „בנים“ כפשוטם. וכיון שאצל ילד הענין של „בניך“ גלוי יותר, לכן גם התכונות של „למודי“ גלויות יותר אצלו.

ומכך שענין זה קיים אצל ילדי ישראל, הוא מגיע³⁰ גם לעולם כולו, שכך הוא אופיו הטבעי של כל ילד³¹.

ט. „בני בכורי“ – המעלה העצמית גלויה

לפי כל האמור לעיל ניתן להבין את הנאמר בפסוק „בני בכורי ישראל“ – למרות שמעלתו של „בן“ גלויה יותר אצל בן קטן, ואשר משום כך מושלים ישראל במספר מקומות לבן קטן:

מעלותיהם הגלויות של ישראל, שמשום כך הם מכונים „בכורי“ – לשון גדולה, אינן נפרדות ממעלתם העצמית כ„בנים“ של הקדוש-ברוך-הוא, אלא להיפך: השלימות של מעלתו העצמית של יהודי כבן לה' היא כאשר הדבר בא לידי ביטוי גם במעלות הגלויות, כדלעיל.

כאשר רוצים לבטא את אהבה העצמית של הקדוש-ברוך-הוא לישראל כשלעצמה משתמשים במשל של אהבת האב לבנו הקטן, כי אצל בן קטן האהבה העצמית גלויה באופן טבעי, שהרי אהבת האב לבנו הקטן, שאין בו מעלות גלויות, מתעוררת אהבת האב גם לפי ההגיון, וזה מסתיר באופן טבעי את האהבה העצמית.

רק על ידי מאמצים ועמל מיוחדים אפשר להגיע לידי כך, שבכל זאת תישאר האהבה העצמית בגלוי, עד כדי כך, שהמעלות

30 ובפרט – בכדי שתהי' הבחירה ביהדות ותומצ' – חפשיית.

31 ויש לומר, שמטעם זה תכונות אלו הן בילדי ישראל יותר מבאריה. ועי' משנת' לענין האהבה העצמית של הורים לבנם ושל בן להוריו, שהיא בישראל יותר מבארה, לפי ששרש אהבה זו היא אהבת הקב"ה לישראל ואהבת ישראל להקב"ה (ראה לקו"ש וסה"מ מלוקט) שבהערה 8.

הגלויות אף תחזקנה את גילוי האהבה העצמית. ונעשית כל מציאותם של ישראל בכל הפרטים.

אך כאשר רוצים לבטא את מהות עם ישראל משתמשים בתואר „בני בכורי“, בדומה ל„וכל בניך למודי ה'“, המצביע³² על כך, שהמעלה

לנשמע קראת להם בני בכורי, וברשי" שם: לקבל עולך מאהבה.

32 להעיר משבת (פט, ב). בשעה שקדימו לפניך נעשה

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח

ויהי'ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד!

רק „בניך“ („אל תקרי בניך אלא בוניך“) – הרי הבסיס הוא „בניך“ – להיות בן לקדוש-ברוך-הוא, דבר המתבטא בקטנות והתבטלות, כדלעיל.

ח. תוכנות הלימוד אצל הילד

ויש לומר, שרואים בכך דבר נפלא:

כשם שאת המעלה העצמותית של היהודי כ„בנו“ של הקדוש-ברוך-הוא מבארים באמצעות משל של היחס בין אב לבנו הקטן בגשמיות –

כי האהבה העצמותית של ההורים לילדיהם נובעת מאהבה העצמותית של הקדוש-ברוך-הוא (אבינו) לישראל (בנים), כדלעיל –

כך ניתן לבאר באמצעות משל זה גם את הפרט של „וכל בניך למודי ה'“, שהיותם „בניך“ גורמת למעלה של „למודי ה'“:

מקיומו של ענין זה אצל ישראל, בני הקדוש-ברוך-הוא, נובע ענין כזה גם לגבי בן קטן כפשוטו, שאצל בן קטן אין קיימות רק התכונות של קטנות והתבטלות, אלא של לימוד:

ניתן לראות בבירור, שילד שואל ומתעניין בכל הסובב אותו – הוא תמיד דורש לדעת „מה“ ו„מדוע“. ואם אינו מקבל תשובה המספקת אותו, הוא שואל שוב ושוב.

יותר מכך: גם מעלת תלמיד חכם המובאת במאמר הראשון שבסוף מסכת ברכות – „תלמידי חכמים אין להם מנוחה .. ילכו מחיל אל חיל“ קיימת בגלוי אצל תינוק קטן. כפי שרואים בבירור שילד בריא אינו נח ואינו נשאר זמן רב באותו מקום, והוא תמיד מתנועע ומחפש עיסוקים שונים וכדומה.

יותר מכך: תכונות אלו קיימות אצל ילדים במדה רבה יותר מאשר אצל מבוגרים, אצל ילדים זהו ענין טבעי, שלא כאצל מבוגרים.

ויש לומר, שההסבר הפנימי לכך הוא: כיון שהענין של „וכל בניך“ מביא לידי „למודי ה'“,